

Εμμανουήλ Φαϊτάκης:

Ένας πραγματικός Δάσκαλος.

Μια ξεχωριστή προσωπικότητα

Του κ. Ι. Μ. Καραβαλάκη

Πολύ μεγάλη συγκίνηση δοκίμασα διαβάζοντας το άρθρο του εκλεκτού συνεργάτου του κ. Γιάννη Παυλάκη με τίτλο "Ο καθηγητής μου, ο Εμμανουήλ Φαϊτάκης", που δημοσιεύθηκε στο φύλλο της 5ης Σεπτεμβρίου 2000 του αγαπητού μου "ΠΟΛΙΤΗ".

Επειδή, τύχη αγαθή, είχα κι εγώ καθηγητή στην Η' τάξη του Γυμνασίου Νεαπόλεως τον αειμνήστο Φαϊτάκη, θα ήθελα, έστω και με μικρή καθυστέρηση, να καταθέσω κι εγώ τη δική μου μαρτυρία για τον εκλεκτό αυτό άνθρωπο και εκπαιδευτικά.

Θυμάμαι πάντα την ζωντάνια και την μεθοδικότητα της διδασκαλίας του, αλλά και το έντονο πάθος που τη διέφερε. Από το πρώτο θρανίο που καθόμουνα μπορούσα να διακρίνω τις συσπάσεις του προσώπου του, την αγωνία και τον αγώνα του για τη σωστή εκπλήρωση του λειτουργήματός του.

Δεν έχω, επίσης, ξεχάσει, όλα εκείνα τα μνημοτεχνικά εφευρήματα τα οποία χρησιμοποιούσε για τη διδασκαλία της Γραμματικής, ούτε τις σχηματικές παραστάσεις με τα "ταιγκέλια" στα οποία κρεμούσαμε, εφαρμόζοντας τους συντακτικούς κανόνες, τα συστατικά μέρη της πρότασης στη διδασκαλία του Συντακτικού.

Όλα αυτά το διευκολυντικά στοιχεία της διδασκαλίας ήσαν, τα περισσότερα, δικές του επινοήσεις που προήλθαν από την επιθυμία από την οποία διακατεχότανε να διευκολύνει τους μαθητές του.

Σωστός Δάσκαλος, είχε καθιερώσει και εφαρμόσει και στην τάξη μας την πραγματοποίηση μιας γενικής επανάληψης της Γραμματικής, ένα είδος φροντιστηρίου της εποχής εκείνης, ένδειξη των εισαγωγικών εξετάσεων στις Πανεπιστημιακές Σχολές.

Θυμάμαι σχετικά. Το φροντιστηριακό μάθημα βρισκίται σε εξέλιξη και σε κάποια στιγμή ο Γυμνασιάρχης μου ζητά να πω τις δασυνόμενες λέξεις. Την στιγμή εκείνη "μπλοκάρει" το μυαλό μου και αδυνατώ να απαντήσω. Ξαφνιασμένος από την αδυναμία μου αυτή ο Φαϊτάκης αντιδρά περιέργα και με... διώχνει από το σχολείο!!!

"...Δεν θα ξαναμείνεις ούτε στον περιβόλο του Γυμνασίου αν δεν μάθεις απέξω τη Γραμματική. Εγώ ο ίδιος θα σε εξετάσω".

Περιθώριο αντίδρασης δεν υπήρχε και έτσι έφυγα από το σχολείο. Περιττό, βέβαια, να πω πως δεν πρόλαβα να βγω από την τάξη και το τραγουδάκι των δασυνόμενων λέξεων πήγαινε "νεράκι" στη γλώσσα μου," αλλά ήτανε ήδη αργά.

Όλη την υπόλοιπη ημέρα αλλά και τη νύκτα, την πέρασα παρέα με τη Γραμματική!

Την άλλη μέρα το πρωί, με ύφος αυστηρό ο Γυμνασιάρχης στέκεται στο γραντένιο κεφαλόσκαλο της εισόδου και με εξετάζει.

Πρώτη και καλύτερη απάντηση το τραγουδάκι των δασυνόμενων λέξεων "άδης, άγιος, ββρός, άμα, άμαξα. αδρός..." κλπ. ακολουθούν και άλλες, γρήγορες και σωστές

Η αυστηρότητα του εξετασμού υποχωρεί και ο Γυμνασιάρχης με ύφος φιλικό θα έλεγα ότι με κάλεσε στο γραφείο του.

Μόλις πήγα στο γραφείο έκλησε την πόρτα γιατί όλο το Γυμνάσιο είχε μαζευτεί εκεί μπροστά απο περιέργεια να μάθει τι συμβαίνει

Στάθηκε όρθιος πίσω από το λιτό γραφείο του και με φωνή που μαρτυρούσε τη συγκίνησή του, προσπαθούσε να μου εξηγήσει τη σκληρή συμπεριφορά της προηγούμενης.

"Εγώ από ενδιαφέρον ενήργησα μ' αυτόν τον τρόπο. Σκέψου αν την ερώτησή που έκανα εγώ την έκανε ο εξεταστής σου στο Πανεπιστήμιο τι θα

γινότανε. Θα μπορούσες να αποτύχεις και αυτό είναι κρίμα".

Μίλησε αρκετή ώρα, ενώ τα υγρά μάτια του δεν μπορούσαν να κρατήσουν τα δάκρυά του.

Το περιστατικό αυτό δεν επηρέασε καθόλου τα αισθήματά μου απέναντι στον Γυμνασιάρχη μου, γιατί πίστευα στην ειλικρίνεια των λόγων του και στην γνησιότητα των αισθημάτων του.

Ζωηρά τον απασχολούσε, ίσως περισσότερο και από τους γονείς πολλών από εμάς, το θέμα της επιτυχίας μας στις εισαγωγικές εξετάσεις των Πανεπιστημίων, για την οποία κατέβαλε κάθε δυνατή προσπάθεια. Εκτός από το "φροντιστήριο", για το οποίο κάναμε λόγο παραπάνω, επωφελείτο κάθε ευκαιρία να μας συμβουλευεί όχι μόνο για τις εξετάσεις, αλλά και την εν γένει συμπεριφορά του στις μεγάλες πόλεις, όπου βρίσκονταν τα Πανεπιστήμια, χωρίς να ξεχνάει τις πρακτικές συμβουλές οργάνωσης του μικρού φοιτητικού νοικοκυριού.

Την εποχή εκείνη, και αναφέρομαι στα πρώτα μεταπολεμικά χρόνια, η ζωή για τον επαρχιώτη φοιτητή ήταν γενικά πολύ δύσκολη. Τα οικονομικά μέσα της οικογένειας στις περισσότερες περιπτώσεις ήταν περιορισμένα και δεν υπήρχαν οι σημερινές παροχές και ευκολίες.

Για να τα βγάλει, λοιπόν, πέρα ο επαρχιώτη φοιτητής ήταν υποχρεωμένος να ζει πολύ περιορισμένα, ενοικιάζοντας ένα μικρό δωμάτιο, στο οποίο έστηνε το φτωχικό νοικοκυριό του.

Κάθε πρακτική συμβουλή για την οργάνωση του νοικοκυριού αυτού, όπως αυτές που μας έδωσε ο Φαϊτάκης, ήταν καλοδεχούμενες.

Πολύ ζωντανή παραμένει στη μνήμη μου η τελευταία ώρα διδασκαλίας, που σφράγισε την οκταετή φοίτησή μου στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση. Το πρόγραμμα ανέφερε Λογική, μάθημα που δίδασκε ο Φαϊτάκης, στην πραγματικότητα όμως υπήρξε ένας έντονα φορτισμένος αποχαιρετισμός. Βαθιά συγκινημένος ο Γυμνασιάρχης μας απευθυνόμενος στους νέους ακαδημαϊκούς "πολίτες" μετά τις συμβουλές κα. τις παραιτήσεις, μας ζήτησε να φανούμε αντάξιοι των παραδόσεων του ιστορικού Γυμνασίου από το οποίο αποφοιτούμε.

Μια δύσκολη περίοδος της ζωής μας, που την έκαναν πιο δύσκολη οι τότε επικροτούμενες διενεχθείς συνθήκες, τελίωνε, με j' άλλη, επίσης δύσκολη, άρχιζε σε λίγο.

Ο Φαϊτάκης, εκτός από τις αναμφισβήτητες εκπαιδευτικές του ικανότητες, μπορούσε να επηρεάσει σημαντικά το ευρύτερο περιβάλλον του, με την συμπεριφορά και την προσωπικότητά του.

Ας μου επιτραπεί να αναφέρω μια προσωπική περίπτωση. Φεύγοντας για την Αθήνα προκειμένου να λάβω μέρος στις εισαγωγικές, εξετάσεις του Πανεπιστημίου, πέρασα από τη Νεάπολη για να αποχαιρετήσω τον καθηγητή μου, όπου έφθασα αργά το σούρουπο. Περνώντας έξω από το Γυμνάσιο είδα φως στο γραφείο του Γυμνασιάρχου και κατευθύνθηκα εκεί.

Σκυμμένος στα βιβλία του κάτω από το φως μιας επιτραπέζιας λάμπας πετρελαίου, ο Φαϊτάκης εργαζότανε. Τον ενημέρωσα για το λόγο της επίσκεψής μου, εξέφρασε την ικανοποίησή του και με κράτησε αρκετή ώρα. Αποχαιρετώντας με μου έσφιξε το χέρι και μου είπε: "Να πας στο καλό, παιδί μου, σου εύχομαι καλή επιτυχία στις εξετάσεις σου, αν και δεν αμφιβάλω καθόλου γ'αυτό". Η τελευταία φράση του αποχαιρετισμού δα κουδουνίζει για

πολύ καιρό στο μυαλό μου και η διάψευση της από την αποτυχία μου στις πρώτες εξετάσεις, μου προκάλεσε σοβαρά ψυχολογικά προβλήματα, ακόμη δε και μαύρες σκέψεις.

Βέβαια για λίγο καιρό αργότερα, μπορούσα να πω στον Γυμνασιάρχη μου ότι είχε δίκιο στις εκτιμήσεις του. Είχα επιτύχει με σκληρό διαγωνισμό και πήρα υποτροφία για να πλήρεις σπουδές σε πανεπιστήμιο της Γαλλίας. Η επιτυχία θεωρήθηκε και πραγματικά ήταν μεγάλη.

Εν τω μεταξύ ο πατέρας μου, που δεν γνώριζε απολύτως τίποτε για την νέα μου προσπάθεια εκπόρθησης κάποιου άλλου Πανεπιστημιακού οχυρού, μόλις πληροφορήθηκε από τρίτους την επιτυχία μου, έσπευσε να στείλει συγχαρητήριο τηλεγράφημα στο Σύλλογο των Καθηγητών του Γυμνασίου μου για να τους ευχαριστήσει την ευγνωμοσύνη και τις ευχαριστίες του για την συμβολή τους στην επιτυχία μου.

Το τηλεγράφημα ελήφθη την ώρα του μαθήματος. Ξαφνικά το κουδούνι κτυπά και όλο το Γυμνάσιο παρατάσσεται στην στενόχωρη αυλή. Με μεγάλη υπερηφάνεια και πάλλουσα τη φωνή από συγκίνηση, ο Γυμνασιάρχης ανακοινώνει στους εμβρόντητους καθηγητές και μαθητές την είδηση ότι ένας μαθητής που πήρε την περασμένη χρονιά το απολυτήριο του από το Γυμνάσιο αυτό, ετοιμάζει ήδη τις βαλίτσες του για να φύγει για τη Γαλλία και να σπουδάσει εκεί με υποτροφία!

Πολλές και ποικίλες οι απορίες και τα ερωτήματα που δημιουργούσε η ανακοίνωση και πολλαπλασίαζε η φαντασία του μαθητού κόσμου, στα οποία όμως αδυνατούσαν να απαντήσουν οι αδελφές μου, μαθήτριες τότε του Γυμνασίου, αφού και οι ίδιες μόλις είχαν πληροφορηθεί τα ευχάριστα νέα του αδερφού του.

Ένα Γενναίτικο πρωινό, κάμποσα χρόνια αργότερα, διέκοπτα πάλι στην Νεάπολη το ταξίδι της επιστροφής. Τώρα στη γενέτειρά μου με ένα φρεσκοτυπωμένο αντίτυπο της Διδακτορικής μου Διατριβής με μια θερμή αφιέρωση στον Γυμνασιάρχη μου και στο Σύλλογο των Καθηγητών του Γυμνασίου στο χέρι, για να το παραδώσω εκεί, ελάχιστο φόρο τιμής και μια μικρή απόδειξη της μεγάλης ευγνωμοσύνης προς τους Δασκάλους μου.

Καθ' οδόν πληροφορήθηκα ότι ο σεβαστός μου Γυμνασιάρχης δεν υπήρχε πια στη ζωή. Κεραυνοβολημένος από το κακό αυτό νέο, δεν είχα το κουράγιο να προχωρήσω. Έτσι ένα αντίτυπο της διατριβής μου, εκείνο που ήθελα με όλη την ψυχή μου να φθάσει, στον παραλήπτη του δεί βρήκε ποτέ τον αποδέκτη το.

Ας θεωρηθούν, λοιπόν, οι λίγες αυτές γραμμές είναι μια εκδήλωση ευγνωμοσύνης και ένα ταπεινό μνημόσυνο στη μνήμη του Εμμανουήλ Φαϊτάκη και των λοιπών καθηγητών μου στο ιστορικό Γυμνάσιο Νεαπόλεως Κρήτης.